

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલયમાં

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૧૭૭/૨૦૧૩

ની સાથે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૧૭૮/૨૦૧૩

ની સાથે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૧૮૦/૨૦૧૩

ની સાથે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૧૮૧/૨૦૧૩

ની સાથે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૧૮૨/૨૦૧૩

ની સાથે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૧૭૧૮૩/૨૦૧૩

ની સાથે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૧૭૧૮૪/૨૦૧૩

ની સાથે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૧૭૧૮૫/૨૦૧૩

ની સાથે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૧૭૧૮૬/૨૦૧૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એમ. આર. શાહ સહી/—

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એ. વાય. કોગજે સહી/—

૧.	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે?	હા
૨.	શું આ ચુકાદો રિપોર્ટરને સોંપવો કે નહીં ?	હા
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિશ્રી ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના

૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તેના હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશને લગતો કાયદાનો નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સામેલ છે?	ના
----	--	----

=====

આવકવેરા કમિશનર – સેન્ટ્રલ II

વિરુદ્ધ

આવકવેરા સેટલમેન્ટ આયોગ

=====

ઉપસ્થીતી:-

અરજદાર(રો) તરફથી વિ. વકીલ શ્રી મનીષ આર. ભટ્ટ, સીનિયર એડવોકેટ સાથે શ્રીમતી મૌના એમ. ભટ્ટ(૧૭૪)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ તરફથી વિ. વકીલ શ્રી મિહિર જોષી, સીનિયર એડવોકેટ સાથે સુશ્રી મેઘા જાની(૧૦૨૮)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફથી રૂલ બજવાયેલ છે(૬૪)

=====

કોરમ:માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એમ. આર. શાહ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એ. વાય. કોગજે

તારીખ૨૫/૦૭/૨૦૧૮

સામાન્ય સી.એ.વી. ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એમ. આર. શાહ દ્વારા)

૧. અરજીઓના આ જૂથમાં અને એક જ કરદાતા – સામાવાળાના સંબંધમાં અલગ અલગ આકારણી વર્ષો માટે કાયદા અને તથ્યોના સમાન પ્રશ્નો ઉપસ્થિત થતા હોવાથી, આ તમામ અરજીઓનો આ સંયુક્ત ચુકાદા અને હુકમથી એકસાથે નિર્ણય કરી નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૨. ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની આ અરજીઓ દ્વારા, સંયુક્ત અરજદાર – ખાતા એટલે કે ઇન્કમ ટેક્સ કમિશનર (સેન્ટ્રલ) (સર્કલ-૨), અમદાવાદ દ્વારા, સામાવાળા નં. ૨ ની સેટલમેન્ટ અરજીને સેટલમેન્ટ અરજીમાં દર્શાવ્યા મુજબના તમામ આકારણી વર્ષો માટે આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપતું નથી તે હદ સુધીના તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ અને ૨૭.૧૨.૨૦૧૨ ના આદેશિત હુકમ(મો)ને રદબાતલ કરી સેટ કરવા અને સામાવાળા નં. ૧ સેટલમેન્ટ કમિશનને તે બાકી રહેલા આકારણી વર્ષોના સંબંધમાં કલમ ૨૪૫ ડી (૪) હેઠળ આખરી હુકમો પસાર કરવા નિર્દેશ આપતો યોગ્ય રિટ, નિર્દેશ કે હુકમ માટે પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે. અરજદારે કાયદાની કલમ ૨૪૫ડી(૬બી) સાથે વાંચતાં કલમ ૧૫૪

હેઠળ આપેલા તા. ૧૯.૦૬.૨૦૧૩ ના હુકમને રદબાતલ કરી સેટ કરવા અને સેટલમેન્ટ કમિશનને તેને મંજૂર કરવા તથા જ્યાં સુધી બાકી રહેલા આકારણી વર્ષોનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી સેટલમેન્ટ અરજી પર ગુણદોષ પર સુનાવણી કરવા નિર્દેશ આપવા માટે પણ પ્રાર્થના કરી છે.

૩. હાલની સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન તરફ દોરી જતી હકીકતો ટૂંકમાં નીચે મુજબ છે:

સરળતા ખાતર, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૭૧૭૭/૨૦૧૩ ની હકીકતો વર્ણવેલ છે અને સદર સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશનને મુખ્ય બાબત તરીકે ગણવામાં આવી છે.

૩.૧ સામાવાળા નં. ૨ – કરદાતા, જે કોમેડ ગ્રુપનો એક ભાગ છે, તેમણે સામાવાળા નં. ૧ – ઈન્કમ ટેક્સ સેટલમેન્ટ કમિશન ("સેટલમેન્ટ કમિશન") સમક્ષ ઈન્કમ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૧ ("કાયદો") ની કલમ ૨૪૫સી(૧) હેઠળ અરજી દાખલ કરી હતી. એવું જણાય છે કે, કલમ ૨૪૫સી(૧) હેઠળ અગિયાર જેટલી સેટલમેન્ટ અરજીઓ, વડોદરાના કોમેડ ગ્રુપના નવ કરદાતાઓના સંબંધમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેની વિગતો નીચે મુજબ છે:—

અનુ. નં.	અરજદારનું નામ	અરજી નં.	આકારણી વર્ષો જેના માટે અરજી કરી	અરજી દાખલ કર્યા તારીખ
૧	મેસર્સ જે બી ડિસ્ટ્રીબ્યુટર્સ પ્રા. લિ.	પીજેબી/એએચસીસી- II/૧૨૮/૨૦૦૬-૦૭/આઈટી	૧૯૯૯-૨૦૦૦ થી ૨૦૦૪-૦૫	૦૭.૦૨.૨૦૦૭
૨	મેસર્સ જે બી ડિસ્ટ્રીબ્યુટર્સ પ્રા. લિ.	જીજે/બીએસીસી-II/૧૫૨/૨૦૦૬-૦૭/આઈટી	૨૦૦૫-૦૬	૩૦.૦૩.૨૦૦૭
૩	મેસર્સ પેક્સ લેબોરેટરીઝ પ્રા. લિ.	જીજે/બીએસીસી-II/૧૦૧/૨૦૦૬-૦૭/આઈટી	૧૯૯૯-૨૦૦૦ થી ૨૦૦૪-૦૫	૦૮.૧૨.૨૦૦૬
૪	મેસર્સ ટેડ ફાર્મા લિમિટેડ	જીજે/બીએસીસી-II/૦૯૬/૨૦૦૬-૦૭/આઈટી	૧૯૯૯-૨૦૦૦ થી ૨૦૦૪-૦૫	૦૮.૧૨.૨૦૦૬
૫	શ્રી જગજીતસિંઘ ચન્ના	જીજે/બીએસીસી-II/૦૯૯/૨૦૦૬-૦૭/આઈટી	૧૯૯૯-૨૦૦૦ થી ૨૦૦૫-૦૬	૦૮.૧૨.૨૦૦૬
૬	શ્રીમતી સતવિન્દર પોલ કૌર સેઠી	જીજે/બીએસીસી-II/૧૧૮/૨૦૦૬-૦૭/આઈટી	૧૯૯૯-૨૦૦૦ થી ૨૦૦૫-૦૬	૨૯.૧૨.૨૦૦૬
૭	શ્રી કુલદીપ સિંઘ મહેતા	જીજે/બીએસીસી-II/૦૯૭/૨૦૦૬-૦૭/આઈટી	૧૯૯૯-૨૦૦૦ થી ૨૦૦૪-૦૫	૦૮.૧૨.૨૦૦૬
૮	શ્રીમતી પરમજીત કૌર મહેતા	જીજે/બીએસીસી-II/૦૯૫/૨૦૦૬-૦૭/આઈટી	૧૯૯૯-૨૦૦૦ થી ૨૦૦૫-૦૬	૦૮.૧૨.૨૦૦૬
૯	મેસર્સ કોમેડ કેમિકલ્સ લિમિટેડ	જીજે/બીએસીસી-II/૦૨૫/૨૦૦૬-૦૭/આઈટી	૧૯૯૯-૨૦૦૦ થી ૨૦૦૪-૦૫	૨૨.૦૮.૨૦૦૬
૧૦	મેસર્સ કોમેડ કેમિકલ્સ લિમિટેડ	જીજે/બીએસીસી-II/૦૯૪/૨૦૦૬-૦૭/આઈટી	૨૦૦૫-૦૬	૦૮.૧૨.૨૦૦૬
૧૧	મેસર્સ કોમેડ લેબોરેટરીઝ લિમિટેડ	જીજે/બીએસીસી-II/૧૦૦/૨૦૦૬-૦૭/આઈટી	૨૦૦૧-૨૦૦૨ થી ૨૦૦૪-૨૦૦૫	૦૮.૧૨.૨૦૦૬

૩.૨ આમ, કોમેડ કેમિકલ્સ લિમિટેડના કિસ્સામાં, કલમ ૨૪પસી(૧) હેઠળ બે સેટલમેન્ટ અરજીઓ કરવામાં આવી હતી, એક આકારણી વર્ષ ૧૯૯૯-૨૦૦૦ થી ૨૦૦૪-૦૫ માટે જે તા. ૨૨.૦૮.૨૦૦૬ ના રોજ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને બીજી આકારણી વર્ષ ૨૦૦૫-૦૬ માટે જે તા. ૦૮.૧૨.૨૦૦૬ ના રોજ દાખલ કરવામાં આવી હતી. જે બી ડિસ્ટ્રીબ્યુટર્સ પ્રા. લિમિટેડના કિસ્સામાં પણ બે સેટલમેન્ટ અરજીઓ કરવામાં આવી હતી, એક આકારણી વર્ષ ૧૯૯૯-૨૦૦૦ થી ૨૦૦૪-૦૫ માટે જે તા. ૦૭.૦૨.૨૦૦૭ ના રોજ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને બીજી આકારણી વર્ષ ૨૦૦૫-૦૬ માટે જે તા. ૩૦.૦૩.૨૦૦૭ ના રોજ દાખલ કરવામાં આવી હતી. એવું જણાય છે કે અન્ય બે કરદાતાઓના કિસ્સામાં, ઉપર મુજબના બહુવિધ આકારણી વર્ષો માટે દરેક કરદાતા માટે માત્ર એક જ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૩.૩ અરજદાર વતી એવો કેસ છે કે ત્યારબાદ, સામાવાળા નં. ૧ તરીકે વિ. સેટલમેન્ટ કમિશન, મુંબઈએ ઉપર જણાવેલ અરજીઓના સંબંધમાં તા. ૨૭.૧૨.૨૦૧૨ ના રોજ કલમ ૨૪પ ડી (જ) હેઠળ હુકમ પસાર કર્યો હતો અને એવું જણાયું હતું કે દરેક અરજીમાં સમાવિષ્ટ આકારણી વર્ષો પૈકી માત્ર કેટલાક આકારણી વર્ષોને ધ્યાનમાં રાખીને જ સદર હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો છે, જ્યારે સંબંધિત અરજીઓના બાકીના આકારણી વર્ષોને તા. ૨૭.૧૨.૨૦૧૨ ના રોજ કલમ ૨૪પ ડી (જ) હેઠળ પસાર કરાયેલા સદર હુકમમાં ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા

નથી અને તેનો નિર્ણય કરવામાં આવ્યો નથી. અરજીઓના સંબંધમાં જે આકારણી વર્ષો માટે આવા હુકમો પસાર કરવામાં આવ્યા હતા તે નીચે મુજબ છે:-

અનુ. નં.	અરજદારનું નામ	આકારણી વર્ષો જેના માટે અરજી આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી અને કલમ રજપ ડી (જ) હેઠળ આખરી હુકમો પસાર કરવામાં આવ્યા	કલમ રજપ ડી (રએ) અને ર(સી) હેઠળના હુકમની તારીખ
૧	મેસર્સ જે બી ડિસ્ટ્રીબ્યુટર્સ પ્રા. લિ.	૨૦૦૪-૦૫	૦૪.૧૨.૨૦૦૭
૨	મેસર્સ જે બી ડિસ્ટ્રીબ્યુટર્સ પ્રા. લિ.	૨૦૦૫-૦૬	૦૪.૧૨.૨૦૦૭
૩	મેસર્સ પેક્સ લેબોરેટરીઝ પ્રા. લિ.	૨૦૦૩-૦૪	૦૪.૧૨.૨૦૦૭
૪	મેસર્સ ટેડ ફાર્મા લિમિટેડ	૨૦૦૧-૦૨	૦૪.૧૨.૨૦૦૭
૫	શ્રી જગજીતસિંઘ ચન્ના	૨૦૦૩-૦૪ અને ૨૦૦૫-૦૬	૦૪.૧૨.૨૦૦૭
૬	શ્રીમતી સતવિન્દર પોલ કોર સેઠી	૨૦૦૩-૦૪ થી ૨૦૦૪-૦૫	૦૪.૧૨.૨૦૦૭
૭	શ્રી કુલદીપ સિંઘ મહેતા	૧૯૯૯-૨૦૦૦ થી ૨૦૦૪-૦૫	૦૪.૧૨.૨૦૦૭
૮	શ્રીમતી પરમજીત કૌર મહેતા	૨૦૦૪-૦૫ અને ૨૦૦૫-૦૬	૦૪.૧૨.૨૦૦૭
૯	મેસર્સ કોમેડ કેમિકલ્સ લિમિટેડ	૧૯૯૯-૨૦૦૦ થી ૨૦૦૦-૦૧ અને ૨૦૦૪-૦૫	૦૪.૧૨.૨૦૦૭
૧૦	મેસર્સ કોમેડ કેમિકલ્સ લિમિટેડ	૨૦૦૫-૦૬	૦૪.૧૨.૨૦૦૭
૧૧	મેસર્સ કોમેડ લેબોરેટરીઝ લિમિટેડ	૨૦૦૪-૨૦૦૫	૦૪.૧૨.૨૦૦૭

૩.૪ સંબંધિત અરજીઓના જે આકારણી વર્ષોને કલમ રજપ ડી (જ) હેઠળ પસાર કરાયેલા તા. ૨૭.૧૨.૨૦૧૨ ના હુકમમાં ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા ન હતા તે નીચે મુજબ છે:

અનુ. નં.	અરજદારનું નામ	આકારણી વર્ષો જેના માટે અરજી અંશતઃ રદ કરવાનો કોઈ હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો નથી
૧	મેસર્સ જે બી ડિસ્ટ્રીબ્યુટર્સ પ્રા. લિ.	૧૯૯૯-૨૦૦૦ થી ૨૦૦૩-૦૪
૨	મેસર્સ પેક્સ લેબોરેટરીઝ પ્રા. લિ.	૧૯૯૯-૨૦૦૦ થી ૦૨-૦૩ અને ૦૪-૦૫
૩	મેસર્સ ટેડ ફાર્મા લિમિટેડ	૧૯૯૯-૨૦૦૦, ૨૦૦૦-૦૧, ૨૦૦૨-૦૩ થી ૦૪-૦૫
૪	શ્રી જગજીતસિંઘ ચન્ના	૧૯૯૯-૨૦૦૦ થી ૨૦૦૨-૦૩ અને ૨૦૦૪-૦૫
૫	શ્રીમતી સતવિન્દર પોલ કૌર સેઠી	૧૯૯૯-૨૦૦૦ થી ૨૦૦૨-૦૩
૬	શ્રીમતી પરમજીત કૌર મહેતા	૧૯૯૯-૨૦૦૦ થી ૨૦૦૩-૦૪
૭	મેસર્સ કોમેડ કેમિકલ્સ લિમિટેડ	૨૦૦૧-૦૨ થી ૨૦૦૩-૦૪
૮	મેસર્સ કોમેડ લેબોરેટરીઝ લિમિટેડ	૨૦૦૧-૨૦૦૨ થી ૨૦૦૩-૨૦૦૪

૩.૫ અરજદાર વતી એવો કેસ છે કે ત્યારબાદ ખાતા દ્વારા એવું જણાયું હતું કે આ તમામ અગિયાર અરજીઓના સંબંધમાં, જે આકારણી વર્ષો માટે સેટલમેન્ટ અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી હતી તે આકારણી વર્ષો પૈકીના કેટલાક આકારણી વર્ષોના સંબંધમાં કાયદાની સુધારા અગાઉની કલમ ૨૪૫ ડી (૨એ) અને કલમ ૨૪૫ ડી (૨સી) ના જોગવાઈઓ હેઠળ અરજીઓને આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપતા હુકમો તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ ના રોજ પસાર કરવામાં આવ્યા હતા.

૩.૬ અરજદાર – ખાતા વતી એવો કેસ છે કે જૂન ૨૦૦૭ ના પ્રથમ દિવસ પહેલાં કાયદાની કલમ ૨૪૫ સી હેઠળ સેટલમેન્ટ અરજીઓ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ કલમ ૨૪૫ સી ની પેટા-કલમ ૯૧ ના સુધારા અગાઉની જોગવાઈઓ હેઠળ કોઈ હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો ન હતો, જેથી સદર સેટલમેન્ટ અરજીમાં જાહેર કરવામાં આવેલી આવક પરની કરની દેવાની રકમ અને તેના પરનું વ્યાજ ૩૧

જુલાઈ, ૨૦૦૭ ના રોજ ચૂકવી દેવામાં આવ્યું હોય, તો તે અરજીઓ ૩૧ જુલાઈ, ૨૦૦૭ ના રોજ આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપેલ હોવાનું ગણવું પડશે. અરજદાર વતી એવો કેસ છે કે આવી અરજીને માત્ર એ જ સ્થિતિમાં અમાન્ય ગણી શકાય જો આવી અરજીઓમાં જાહેર કરાયેલી આવક પરનો વધારાનો કર અને તેના પરનું વ્યાજ ૩૧ જુલાઈ, ૨૦૦૭ ના રોજ અથવા તે પહેલાં ચૂકવવામાં ન આવ્યું હોય. તેથી, અરજદાર વતી એવો કેસ છે કે સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા સેટલમેન્ટ અરજીઓને માત્ર કેટલાક આકારણી વર્ષો માટે જ આગળ ધપાવવા અને જે આકારણી વર્ષો માટે અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી હતી તે તમામ આકારણી વર્ષો માટે નહીં, તેવો તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ નો હુકમ તદ્દન ગેરકાયદેસર, સંપૂર્ણપણે અધિકારક્ષેત્ર વિનાનો અને કાયદાની જોગવાઈઓથી વિપરીત છે.

૩.૭ એવું જણાય છે કે ત્યારબાદ, રેવન્યુ / ખાતા દ્વારા કાયદાની કલમ ૨૪૫ ડી (૬) સાથે વાંચતાં કલમ ૧૫૪ હેઠળ સેટલમેન્ટ કમિશન સમક્ષ અરજી(ઓ) રજૂ કરવામાં આવી હતી અને બાકીના વર્ષો કે જેના માટે કાયદાની કલમ ૨૪૫- ડી (૧) હેઠળ હુકમ(મો) પસાર કરવામાં આવ્યા નથી તે વર્ષો માટે સેટલમેન્ટ અરજી(ઓ) પર વિચારણા કરવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી. વિ. સેટલમેન્ટ કમિશને તા. ૧૯.૦૬.૨૦૧૩ ના હુકમથી, તા. ૨૭.૧૨.૨૦૧૨ ના કલમ ૨૪૫ ડી (૪) હેઠળના હુકમને સુધારવા માટે કલમ ૨૪૫ડી(૬બી) હેઠળનો હુકમ

પુનરાવલોકન/રદ કરવા સમાન ગણાશે જે કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ પરવાનગીપાત્ર નથી તેવું ઠરાવીને સદર અરજીઓ રદ કરી છે.

૩.૮ આથી, રેવન્યુ દ્વારા ઉપરોક્ત રાહતો માટે હાલની સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશનો દાખલ કરવામાં આવી છે.

આ તબક્કે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે ખાતાએ કલમ રજપ ડી (જ) હેઠળ પસાર કરાયેલા હુકમને ગુણદોષ પર પડકારતી વિગતો ઉમેરીને અરજીમાં સુધારો પણ કર્યો છે. જો કે, જે વર્ષો માટે કલમ રજપ ડી (જ) હેઠળ હુકમો પસાર કરવામાં આવ્યા છે તે વર્ષોના સંબંધમાં કલમ રજપ ડી (જ) હેઠળ પસાર કરાયેલા હુકમ(મો)ને રદબાતલ કરી સેટ કરવાની કોઈ પ્રાર્થના નથી.

જ. તમામ અરજીઓમાં રેવન્યુ વતી વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ ઉપસ્થિત રહ્યા છે અને સામાવાળા- કરદાતા વતી વિ. એડવોકેટ કુમારી મેઘા જાની વતી વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી મિહિર જોષી ઉપસ્થિત રહ્યા છે.

જ.૧ રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત રહેલા વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે બાકીના વર્ષો માટેની સેટલમેન્ટ અરજી પર વિચારણા ન કરવાનો સેટલમેન્ટ કમિશનનો તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ નો હુકમ અને માત્ર કેટલાક આકારણી વર્ષો માટે સેટલમેન્ટ અરજીઓ પર વિચારણા કરવી તે

તદ્દન ગેરકાયદેસર અને સંપૂર્ણપણે અધિકારક્ષેત્ર વિનાનું અને કાયદાની જોગવાઈઓથી વિપરીત છે.

૪.૨ રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ દ્વારા ભારપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કલમ રજપ એ ની કલમ (બી) માં "કેસ" નો અર્થ કાયદા હેઠળની કોઈપણ કાર્યવાહી તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યો છે, જે કલમ રજપ સી (૧) હેઠળ અરજી કરવામાં આવે તે તારીખે ઇન્કમ ટેક્સ ઓથોરિટી સમક્ષ પેનિંગ હોય. કલમ રજપ સી મુજબ, કરદાતા પોતાના સંબંધિત કેસના કોઈપણ તબક્કે આકારણી અધિકારી સમક્ષ જાહેર ન કરેલી પોતાની આવકનું સંપૂર્ણ અને સાચું નિવેદન ધરાવતી અરજી કરી શકે છે. કલમ રજપ- ડી (૧) માં સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા કરદાતાએ કરેલી અરજીને આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ કે કેમ તે અંગે બુદ્ધિપ્રયોગ કરવો જરૂરી છે અને અરજીને રદ કરતો અથવા અરજીને આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપતો લેખિત હુકમ પસાર કરવો જરૂરી છે. જો કે, જે કિસ્સામાં જૂન ૨૦૦૭ ના પ્રથમ દિવસ પહેલાં કલમ રજપ સી હેઠળ સેટલમેન્ટ માટે અરજી કરવામાં આવી હતી, અને જૂન ૨૦૦૭ ના પ્રથમ દિવસ પહેલાં કલમ રજપ- ડી (૧) હેઠળ હુકમ કરવામાં આવ્યો ન હતો, "આવી અરજીમાં જાહેર કરાયેલી આવક પરનો વધારાનો કર અને તેના પરનું વ્યાજ ૩૧ જુલાઈ, ૨૦૦૭ ના રોજ અથવા તે પહેલાં ચૂકવવામાં આવે તો આવી અરજી આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હોવાનું ગણાશે".

૪.૩ રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે હાલના કિસ્સામાં, કરદાતા દ્વારા ૦૧.૦૬.૨૦૦૭ પહેલાં સેટલમેન્ટ માટેની અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી અને ૦૧.૦૬.૨૦૦૭ પહેલાં સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા કલમ ૨૪૫ ડી (૧) હેઠળ કોઈ હુકમ કરવામાં આવ્યો ન હતો. આમ, તમામ વર્ષો માટે કરદાતા દ્વારા દાખલ કરાયેલી અરજીને આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હોવાનું ગણાશે. ત્યારબાદ માત્ર એટલી જ આવશ્યકતા છે કે જો સેટલમેન્ટ કમિશન સમક્ષ વધારાની આવક જાહેર કરવામાં આવે, જે અગાઉ આકારણી અધિકારી સમક્ષ જાહેર કરવામાં આવી ન હતી, તો તેના પરનો વધારાનો કર અને વ્યાજ ૩૧.૦૭.૨૦૦૭ ના રોજ અથવા તે પહેલાં ચૂકવવું જરૂરી હતું. આમ, આ કલમ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે આ માનિત જોગવાઈને ધ્યાનમાં રાખીને, કોઈ અરજીને આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ કે તેને રદ કરવી જોઈએ તે નક્કી કરવા માટે સેટલમેન્ટ કમિશનના ભાગે કોઈ ન્યાયનિર્ણયની જરૂર નહોતી. પુનરાવર્તનના ભોગે, એ બાબતનો પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવે છે કે એકવાર કલમ ૨૪૫ ડી (૨ એ) માં ગણાવેલ ત્રણ શરતો પૂરી થઈ જાય, પછી તમામ વર્ષોના સંબંધમાં સમગ્ર અરજી, જે આવી અરજીનો વિષયવસ્તુ છે, તેને આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હોવાનું ગણવું જરૂરી છે.

૪.૪ રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સામાવાળા-કરદાતાની મુખ્ય દલીલ એ જણાય છે કે જે આકારણી વર્ષો માટે અરજી આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી નથી, તેના સંબંધમાં કોઈ વધારાની જાહેરાત ન હતી અને તેથી, ૩૧.૦૭.૨૦૦૭ પહેલાં કોઈ કર અને તેના પરનું વ્યાજ ચૂકવવું જરૂરી ન હતું અથવા તેમ ચૂકવવાનું ન હતું. આ દલીલ તદ્દન ગેરસમજભરી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સેટલમેન્ટ અરજીમાં, કરદાતા એવી કોઈપણ વધારાની આવક જાહેર ન પણ કરે જે અત્યાર સુધી આકારણી અધિકારી સમક્ષ જાહેર કરવામાં આવી ન હતી, છતાં આ કેસના નિકાલ માટે વિનંતી કરે છે. જે વર્ષોમાં સેટલમેન્ટ કમિશન સમક્ષ કોઈ વધારાની આવક જાહેર કરવામાં આવી ન હતી, તેમાં ૩૧.૦૭.૨૦૦૭ પહેલાં વધારાના કર અને તેના પરના વ્યાજની ચૂકવણીનો કોઈ પ્રશ્ન જ નહોતો. આમ, વધારાના કરની ચૂકવણીમાં કોઈ ઘટાડો ન હોવાથી, વિવિધ આકારણી વર્ષો માટેની સંયુક્ત અરજી આગળ ધપાવવામાં આવી હોવાનું ગણવું જરૂરી હતું.

૪.૫ રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઉપરોક્ત બાબતના પ્રકાશમાં, કલમ ૨૪૫ ડી (૨ એ) હેઠળની કોઈ અંતરિમ સૂચના કે જેમાં નોંધવામાં આવ્યું હોય કે માત્ર કેટલાક વર્ષો માટે જ અરજી આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, તે અરજદારને મળી હોય કે ન મળી હોય, તેનું મહત્વ રહેતું નથી.

૪.૬ રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજદાર – ખાતાને જે બજવવામાં આવ્યું હતું તે તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ ના રોજનો પત્રવ્યવહાર હતો (સોગંદનામા-રીજોઈન્ડરના પરિશિષ્ટ-એ ખાતે). એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આ પત્રવ્યવહારમાં સ્પષ્ટપણે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે સંદર્ભિત અરજીને કલમ ૨૪૫ ડી (૨ એ) હેઠળ આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હોવાનું ગણાશે. વિ. સીનિયર એડવોકેટ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સદર પત્રવ્યવહારના ફકરા-૨ માં, કમિશનરને "અરજીમાં સમાવિષ્ટ બાબત(ઓ) પર" અહેવાલ રજૂ કરવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી. સદર પત્રવ્યવહારના ફકરા-૪ માં, એ પણ નોંધવામાં આવ્યું છે કે "સેટલમેન્ટ અરજીમાં સમાવિષ્ટ" આકારણી વર્ષોના સંબંધમાં કલમ ૨૪૫ એફ (૨) ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, સેટલમેન્ટ કમિશન પાસે ઇન્કમ ટેક્સ ઓથોરિટીની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની અને કાર્યો કરવાની વિશિષ્ટ સત્તા હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આ પત્રવ્યવહારના આધારે, અરજદારે અરજીમાં સમાવિષ્ટ તમામ વર્ષો માટે ઇન્કમ ટેક્સ સેટલમેન્ટ કમિશન (પ્રોસિજર) રૂલ્સ, ૧૯૮૭ ના નિયમ ૯ હેઠળ અહેવાલ રજૂ કર્યો હતો.

૪.૭ રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સંકલનના પાના ૧૧૪ થી ૧૧૮ એ કમિશનની કાર્યવાહીની શીટ (આંતરિક દસ્તાવેજો) છે. તે બજવવામાં આવ્યા ન

હતા કે કાયદાની કલમ રજપ ડી (ર સી) હેઠળ ધારણા કર્યા મુજબ કોઈ હુકમ પણ પસાર કરવામાં આવ્યો ન હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે મળેલ માત્ર એક પત્રવ્યવહાર તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ (પાનું ૧૬૩) નો હતો જેમાં અરજદારને "અરજીમાં સમાવિષ્ટ બાબતો" પર અહેવાલ રજૂ કરવાની આવશ્યકતા હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સ્વીકાર્યપણે, કરદાતા દ્વારા કરવામાં આવેલી સેટલમેન્ટ અરજી હેઠળ સમાવિષ્ટ બાબતો વિવિધ વર્ષો માટેની હતી.

પોતાની ઉપરોક્ત રજૂઆતોના સમર્થનમાં, રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટે પ્રિન્સિપલ કમિશનર ઓફ ઇન્કમ-ટેક્સ (સેન્ટ્રલ) વિ. સેટલમેન્ટ કમિશન, ૩૮૬ આઈટીઆર ૬૬૦ (ગુજરાત) માં અહેવાલ થયેલ કેસના ચુકાદા પર ભારે આધાર રાખ્યો છે.

જ.૮ રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટે દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે હાલના કિસ્સામાં, કાયદાની કલમ રજપ ડી (ર સી) હેઠળનો કોઈ હુકમ અરજદારને મોકલવામાં આવ્યો નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી, કાયદાની યોજના મુજબ, માત્ર સુનાવણીના સમયે જ એટલે કે રજપ ડી (જ) વખતે જ કેટલાક વર્ષો માટે સેટલમેન્ટ અરજી સ્વીકારવામાં ન આવી હોવા અંગેનો વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો (પાનું ૪૧) અને સેટલમેન્ટ અરજીનો નિર્ણય પાના ૫૧ પર છે.

૪.૯ રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તે જ તારીખનો એટલે કે તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ નો પત્રવ્યવહાર જે પાના ૨૬ થી ૩૬ પર છે તે અરજદારને મળ્યો ન હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આ પાસા પર, સુધારા અરજીમાં, સદર પત્રવ્યવહાર અરજદારને કેવી રીતે મળ્યો ન હતો તે વ્યાજબી ઠેરવવા માટે કેટલીક વિગતો જણાવવામાં આવી હતી.

૪.૧૦. રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ બાબતના કોઈપણ ટ્રસ્ટિકોર્ટથી, જ્યારે સેટલમેન્ટ કમિશન સમક્ષ આખરી સુનાવણી વખતે, માત્ર કેટલાક આકારણી વર્ષો માટે અરજીઓને આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી તે પાસું અરજદારના ધ્યાને લાવવામાં આવ્યું હતું, ત્યારે વિગતવાર રજૂઆતો કરવામાં આવી હતી અને લેખિત દલીલો પણ દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૪.૧૧ રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે ખાતાએ ખાસ કરીને સદર મુદ્દા પર દલીલ કરી હતી તે હકીકત નોંધ સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા કાયદાની કલમ ૨૪૫ ડી (૪) હેઠળ પસાર કરાયેલા હુકમમાં પણ લેવામાં આવી છે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કલમ ૨૪૫ ડી (૪) હેઠળ હુકમ પસાર થયા પછી પણ, સુધારા અરજી દાખલ

કરવામાં આવી હોવા છતાં, સેટલમેન્ટ કમિશને દફતર પર દેખીતી આ ભૂલને સુધારવાનો ઇનકાર કર્યો છે.

જ.૧૨ રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કાયદાની પ્રસ્થાપિત સ્થિતિ છે કે વૈધાનિક જોગવાઈઓ સામે કોઈ પણ કલમબંધી (એસ્ટોપલ) હોઈ શકે નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી, દિલબુ (મૃત્યુ પામનાર) વારસો અને અન્ય વિ. ધનરાજી (મૃત્યુ પામનાર) અને અન્ય, (૨૦૦૦) ૭ એસસીસી ૭૦૨ માં અહેવાલ થયેલ કેસમાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર કરદાતા વતી રાખવામાં આવેલ આધાર યોગ્ય નથી અને તે મુજબ, તે હાલના કેસની હકીકતોને લાગુ પડશે નહીં. શ્રી ભટ્ટ દ્વારા વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આશિષ પ્રફુલ્લકુમાર પટેલ, (૨૦૧૭) ૮૬ ટેક્સમેન.કોમ ૧૨૪ માં અહેવાલ થયેલ કેસમાં આ કોર્ટના ચુકાદા પર કરદાતા વતી રાખવામાં આવેલ આધાર પણ અસ્થાને છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સદર ચુકાદામાં, આ કોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે જ્યારે કરદાતાએ સદર આકારણી વર્ષો માટે ૩૧.૦૭.૨૦૦૭ સુધીમાં વધારાનો કર અને વ્યાજ ચૂકવ્યું હતું, ત્યારે કાર્યવાહી રદ થશે નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તે જ તર્ક લાગુ કરતાં, જો કરદાતાએ કલમ ૨૪૫ સી (૧ ડી) હેઠળ ધારણા કર્યા મુજબ, અરજીમાં જાહેર કરેલી આવકના સંબંધમાં કર અને વ્યાજ ચૂકવ્યું હોય, તો કલમ

રજપ ડી (૨ એ) ની માનિત જોગવાઈને ધ્યાનમાં રાખીને, સમગ્ર અરજી આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હોવાનું ગણાશે.

જ.૧૩ રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વર્તમાન કેસમાં, અરજદારને કલમ રજપ ડી (૪) હેઠળની સુનાવણી વખતે જ કેટલાક વર્ષો માટેની અરજી સ્વીકારવામાં ન આવી હોવા અંગેની જાણ થઈ હતી. ત્યારબાદ, જ્યારે ખાતાએ કલમ રજપ ડી (૬) સાથે વાંચતાં કલમ ૧૫૪ હેઠળ અરજી રજૂ કરી, ત્યારે તેને સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવવી જોઈતી હતી.

જ.૧૪ રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા કરદાતાના કેટલાક દાવાઓને મંજૂર કરતા પસાર કરાયેલા હુકમો કે જે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૧૭૭/૨૦૧૩, ૧૭૧૮૧/૨૦૧૩ અને ૧૭૧૮૫/૨૦૧૩ ના વિષયવસ્તુ છે, તે પણ ભૂલભરેલા છે.

જ.૧૫ રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે મેસર્સ કોમેડ કેમિકલ્સ લિમિટેડના કિસ્સામાં – સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૧૭૭/૨૦૧૩ માં, વિ. સેટલમેન્ટ કમિશને અપ્રગટ આવકના સંબંધમાં કલમ ૮૦ આઈ એ હેઠળ કપાત મંજૂર કરી

હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કલમ ૮૦ આઈ એ હેઠળ કપાત મંજૂર કરતી વખતે, સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા એવું કોઈ તારણ નોંધવામાં આવ્યું નથી કે તે ઔદ્યોગિક પ્રવૃત્તિમાંથી 'મેળવેલ' છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કલમ ૮૦ આઈ એ હેઠળની કપાત માટે, દર્શાવેલ આવક ઔદ્યોગિક ઉપક્રમમાંથી 'મેળવેલ' છે તે સંબંધ સ્થાપિત કરવો જરૂરી છે. હાલના કિસ્સામાં, કરદાતાએ સેટલમેન્ટ કમિશન સમક્ષ સ્વીકારેલ અપ્રગટ આવકના સંબંધમાં કલમ ૮૦ આઈ એ હેઠળ કપાતનો દાવો કર્યો હતો. વાસ્તવમાં, સેટલમેન્ટ કમિશને પોતે જ અન્ય કરદાતાઓના કિસ્સામાં ઠરાવ્યું છે કે આવી કપાત મળવાપાત્ર નથી.

૪.૧૬ રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સીઆઈટી વિ. સુમન પેપર બોર્ડ લિમિટેડ – (૨૦૦૯) ૩૧૪ આઈટીઆર ૧૧૯ ના કિસ્સામાં આ કોર્ટના ચુકાદા પર કરદાતાએ રાખેલ આધાર અસ્થાને છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સદર ચુકાદામાં, એવું સ્પષ્ટ તારણ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે અપ્રગટ આવક કરદાતાની એકમાત્ર પ્રવૃત્તિ તરીકે ઔદ્યોગિક ઉપક્રમમાંથી "ધંધાકીય આવક" ના શિર્ષક હેઠળ હતી, જ્યારે હાલના કિસ્સામાં, એવું કોઈ તારણ નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, ગુણદોષ પર પણ, કાયદાની કલમ ૨૪૫ ડી (૪) હેઠળ પસાર કરાયેલ હુકમ રદબાતલ કરી સેટ કરવાને પાત્ર છે.

જ.૧૭ રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કરદાતા કુલદીપસિંઘ મહેતા અને સતવિન્દર પોલ કૌર સેઠી (સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૧૮૧/૨૦૧૩ અને ૧૭૧૮૫/૨૦૧૩) ના કિસ્સામાં કલમ ૨૪૫ ડી (જ) હેઠળ પસાર કરાયેલા હુકમો પણ ભૂલભરેલા છે અને તે રદબાતલ કરી સેટ કરવાને પાત્ર છે.

જ.૧૮ સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૧૮૧/૨૦૧૩ અને ૧૭૧૮૫/૨૦૧૩ માં જાહેરાતમાં સુધારાના સંબંધમાં રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે, દફતર પરના દસ્તાવેજો (પાના ૬૬ અને ૬૭) નું અવલોકન કરતા જણાય છે કે આકારણી વર્ષ ૨૦૦૨-૦૩ માટે સેટલમેન્ટ કમિશન સમક્ષ રૂ. ૮૭,૩૯૦/- ની શરૂઆતની વધારાની જાહેરાત સામે, રૂ. ૧૨ લાખની વધારાની આવક દર્શાવવામાં આવી હતી. તેવી જ રીતે, આકારણી વર્ષ ૨૦૦૫-૦૬ માટે રૂ. ૨ લાખની શરૂઆતની જાહેરાત સામે, રૂ. ૨૨ લાખની વધારાની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી (પાનું ૬૭). એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પ્રિન્સિપલ કમિશનર ઓફ ઇન્કમ ટેક્સ વિ. નીલકંઠ ડેવલપર્સ, (૨૦૧૬) ૭૩ ટેક્સમેન.કોમ ૭૬ માં અહેવાલ થયેલ કેસમાં આ કોર્ટે સમાન સંજોગોમાં એવું ઠરાવ્યું છે કે કરદાતા દ્વારા સુધારેલી જાહેરાત નોંધપાત્ર હોવાથી, વધારાની જાહેરાતને સ્વીકારતા આ પાસા પરનો સેટલમેન્ટ કમિશનનો હુકમ રદ કરવાને પાત્ર હતો. સામાવાળા-કરદાતાએ

સીઆઈટી વિ. આઈટીએસઈ, (૨૦૧૬) ૭૫ ટેક્સમેન.કોમ ૧૦૩ માં અહેવાલ થયેલ કેસના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જો કે, સદર અહેવાલ થયેલ ચુકાદામાં ઉપલબ્ધ હકીકતની પરિસ્થિતિ તદ્દન અલગ છે કારણ કે અહેવાલ થયેલ ચુકાદામાં વધારાની જાહેરાત ખૂબ જ નજીવી હતી.

૪.૧૯ રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એમ. આર. ભટ્ટ દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી, ગુણદોષ પર પણ, કાયદાની કલમ ૨૪૫ ડી (૪) હેઠળ પસાર કરાયેલ હુકમ રદબાતલ કરી સેટ કરવાને પાત્ર છે.

ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને, હાલની અરજીઓ મંજૂર કરવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૫. સામાવાળા-કરદાતા વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી મિહિર જોષીએ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે વાસ્તવમાં, કેટલાક આકારણી વર્ષોના સંબંધમાં સેટલમેન્ટ અરજી આગળ ધપાવવામાં આવશે નહીં તેવો સેટલમેન્ટ કમિશનનો હુકમ સામે અરજદાર – કમિશનરને કોઈ ફરિયાદ કરવાનો અધિકાર નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કાયદો માત્ર કરદાતાની વિનંતી પર સેટલમેન્ટની જોગવાઈ કરે છે અને ખાતા દ્વારા કરદાતા પર સેટલમેન્ટ માટે દબાણ કરવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ ઉપસ્થિત થતો નથી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા સેટલમેન્ટ અરજીને આગળ ધપાવવાની મંજૂરી ન

આપતા હુકમથી ખાતાને કોઈ અન્યાય કે ભુક્કસાન થતું નથી, કારણ કે જો સેટલમેન્ટ અરજી રદ થાય/આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપવામાં ન આવે, તો કરદાતા કાયદા હેઠળ નિયમિત આકારણીને આધીન રહેશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી વાસ્તવમાં, ખાતા વતી કરવામાં આવેલી અરજી બિલકુલ ટકવાપાત્ર નથી.

પ.૧ સામાવાળા-કરદાતા વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી મિહિર જોષી દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અન્યથા પણ, તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ ના હુકમને પડકારતી તા. ૩૦.૧૦.૨૦૧૩ ના રોજ દાખલ કરાયેલી અરજી વિલંબ, નિષ્ક્રિયતા, મૌન સંમતિ અને હક્ક જતો કરવાના સિદ્ધાંતોથી અત્યંત બાધિત છે.

પ.૨ સામાવાળા-કરદાતા વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી મિહિર જોષી દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તા. ૧૯.૧૧.૨૦૦૭ અને ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ ના હુકમોને એવા આધારે અમાન્ય ગણી શકાય નહીં કે કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ તેને પસાર કરવા અંગેની કલ્પના કરવામાં આવી નથી. જો કે કાયદાની કલમ ૨૪૫ ડી (૨ એ) એ કાલ્પનિક ધારણા ની જોગવાઈ કરે છે કે જેના દ્વારા કાયદાની કલમ ૨૪૫- ડી (૧) હેઠળ કોઈ હુકમની જરૂરિયાત વિના સેટલમેન્ટ અરજી આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હોવાનું ગણાય છે, આવી કાલ્પનિક ધારણા નિરપેક્ષ નથી અને તે ત્યારે જ અમલમાં આવશે જો આવી

અરજીમાં જાહેર કરાયેલી આવક પરનો વધારાનો કર અને તેના પરનું વ્યાજ ૩૧.૦૭.૨૦૦૭ ના રોજ અથવા તે પહેલાં ચૂકવવામાં આવે. કાયદાની કલમ ૨૪૫ ડી (૨ બી) જોગવાઈ કરે છે કે સેટલમેન્ટ કમિશને સંબંધિત અરજીના સંબંધમાં કમિશનર પાસેથી અહેવાલ મંગાવવો જોઈએ અને પેટા-કલમ ૨-સી કમિશનરના અહેવાલના આધારે અથવા અન્યથા પ્રશ્ન હેઠળની અરજીને અમાન્ય જાહેર કરતો લેખિત હુકમ સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા પસાર કરવાની જોગવાઈ કરે છે. ઇન્કમ ટેક્સ કમિશનરે વધારાના કરની ચૂકવણી અંગે તા. ૨૨.૦૮.૨૦૦૭ નો અહેવાલ (કમિશનરના સોગંદનામા-રીજોઈન્ડરના પાના ૧૯૧ ફક્ત (૫)(૧) પર આવેલ) રજૂ કર્યો હતો અને તેના આધારે સેટલમેન્ટ કમિશન કાયદાની કલમ ૨૪૫ ડી (૨એ) સાથે વાંચતાં કલમ ૨૪૫ ડી (૨ સી) હેઠળ અરજીની માન્યતા/અમાન્યતા અંગે હુકમ પસાર કરવા બંધાયેલું હતું, જે તેણે હાલના કિસ્સામાં કર્યું છે જે ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ હેઠળ સ્પષ્ટપણે કલ્પનાયિત છે. ખાતાની એવી દલીલ કે કાયદાની કલમ ૨૪૫ ડી (૨ સી) હેઠળનો હુકમ માત્ર અમાન્યતા અંગેનો જ હોઈ શકે, જ્યારે હાલના કિસ્સામાં સંબંધિત હુકમ કેટલીક અરજીઓની માન્યતાનો ઉલ્લેખ કરે છે તે અસ્વીકાર્ય છે, કારણ કે જે હુકમ ત્રણ વર્ષના સંબંધમાં અરજીને માન્ય ગણે છે, તે જરૂરી ગર્ભિતાર્થ દ્વારા બાકીના વર્ષો માટેની અરજીને અમાન્ય ગણે છે અને અભિવ્યક્તિનું સ્વરૂપ એ તત્વ/સારને સંચાલિત કરી શકે નહીં જે સંબંધિત જોગવાઈ હેઠળ કલ્પનાયિત છે.

૫.૩ સામાવાળા-કરદાતા વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી મિહિર જોષી દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કાયદાની યોજના પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે અમાન્યતા માટે કલ્પાયેલી વિવિધ શક્યતાઓ પૈકી, જો પ્રશ્ન હેઠળના વર્ષ માટે કોઈ વધારાની આવક જાહેર કરવામાં ન આવી હોય અને તે વર્ષના સંબંધમાં કોઈ વધારાનો કર ચૂકવવામાં ન આવ્યો હોય, તો જ્યાં સુધી તે વર્ષનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી સેટલમેન્ટ અરજી અમાન્ય બની જશે કારણ કે સેટલમેન્ટ માટેની અરજીની જરૂરિયાત અત્યાર સુધી અપ્રગટ રહેલી આવક જાહેર કરવા અને તેના પર વધારાના કરની ચૂકવણી કરવા માટેની છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કાયદાની કલમ રજપ સી (૧) અને કલમ રજપ સી (૧ એ) અને કલમ રજપ (૧ ડી) નું સંયુક્ત વાંચન એ સ્પષ્ટ કરે છે કે ઇન્કમ ટેક્સની વધારાની રકમ અને પરિણામે અપ્રગટ આવકની જાહેરાત અરજીમાં સમાવિષ્ટ દરેક વર્ષ સાથે સંબંધિત છે. અરજદારની એવી દલીલ કે સેટલમેન્ટ માટેની અરજીને ભાગોમાં વિભાજીત કરી શકાય નહીં અને કેટલાક આકારણી વર્ષોના સંબંધમાં આગળ ઘપાવવાની મંજૂરી આપી શકાય અને કેટલાક માટે રદ કરી શકાય, તેને આશિષ પ્રફુલ્લભાઈ પટેલ વિ. ઇન્કમ-ટેક્સ સેટલમેન્ટ કમિશન, (૨૦૧૭) ૮૬ ટેક્સમેન.કોમ ૧૨૪ (ફકરા નં. ૨૬) માં અહેવાલ થયેલ કેસના ચુકાદામાં આ કોર્ટ દ્વારા ખાસ ધ્યાનમાં લેવામાં આવી છે અને નકારવામાં આવી છે.

૫.૪ હવે જ્યાં સુધી અરજદાર વતી એવી રજૂઆતનો સંબંધ છે કે સેટલમેન્ટ કમિશને અરજદારને તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ ના હુકમો પર પુનર્વિચારણા માંગવાની પરવાનગી ન આપીને અને અરજદારને તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ ના હુકમો મળ્યા હતા અને સદર હુકમો અરજદારને કાયદા હેઠળ કલ્પાયેલી રીતે બજવવામાં આવ્યા ન હતા અને અરજદારને મળ્યા ન હતા અને તેથી સેટલમેન્ટ કમિશને તા. ૨૭.૧૨.૨૦૧૨ ના રોજ આખરી હુકમ પસાર કરતી વખતે તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ ના હુકમો પર પુનર્વિચારણા કરવી જોઈતી હતી, તે હકીકત હોવા છતાં સંબંધિત અરજીઓની આખરી સુનાવણી દરમિયાન તેનો પરોક્ષ રીતે પુનરાવલોકન માંગવાની પરવાનગી આપી શકાય નહીં તેવું ખોટી રીતે ઠરાવીને અરજદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલી સુધારા અરજી રદ કરવામાં ભૂલ કરી છે, ત્યારે સામાવાળા – કરદાતા વતી ભારપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કાયદાની કલમ ૨૪૫ ડી (૨ એ) સાથે વાંચતાં કલમ ૨૪૫ ડી (૨ સી) હેઠળ પસાર કરાયેલા તા. ૧૯.૧૧.૨૦૦૭ અને ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ ના હુકમ પર પુનર્વિચારણા કરવાની સેટલમેન્ટ કમિશન પાસે કોઈ સત્તા કે અધિકારક્ષેત્ર નહોતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વાસ્તવમાં, આકારણી હુકમોના સંબંધમાં અરજીઓ સંબંધિત કાર્યવાહી તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ ના રોજ જણાવ્યા મુજબ તા. ૧૯.૧૧.૨૦૦૭ ના હુકમથી પૂર્ણ થઈ ગઈ હતી અને માત્ર બાકીના વર્ષોની સેટલમેન્ટ અરજી જ વિચારણા હેઠળ હતી જે દરમિયાન અગાઉના હુકમની માન્યતા બિલકુલ મુદ્દો બનશે નહીં.

પ.પ સામાવાળા-કરદાતા વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી મિહિર જોષી દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સંબંધિત હુકમને પડકારવામાં લગભગ પાંચ વર્ષના અત્યંત મોટા વિલંબમાંથી અરજદાર પાર પાડવા માટે હકદાર નથી. પ્રથમ તો, તા. ૧૯.૧૧.૨૦૦૭ નો હુકમ સેટલમેન્ટ કમિશન સમક્ષની કાર્યવાહીના દફતરનો એક ભાગ છે. માત્ર અમુક ચોક્કસ વર્ષોના સંબંધમાં જ અરજી આગળ ધપાવવાની હતી તેમ જણાવતો તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ નો હુકમ/પત્રવ્યવહાર ખાતા દ્વારા દાખલ કરાયેલી સુધારા અરજીમાં સ્વીકાર્યા મુજબ કેટલાક કિસ્સાઓમાં ખાતાને મળ્યો હતો. સદર હુકમો આ કોર્ટ સમક્ષ સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૫૨૦૮/૨૦૦૮ તરીકે દાખલ કરાયેલી રિટ અરજીમાં સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરાયેલા પરિશિષ્ટ-ડી તરીકેના જોડાણોનો એક ભાગ હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે બીજું, અરજદારને સંબંધિત અરજીના સંબંધમાં અહેવાલ મંગાવતો કાયદાની કલમ ૨૪૫ડી(૩) હેઠળ સેટલમેન્ટ કમિશન તરફથી તે જ તારીખનો એટલે કે તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ નો પત્રવ્યવહાર સ્વીકાર્યપણે મળ્યો છે જે વિષયમાં સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે અરજી ૧૯૯૯-૨૦૦૦, ૨૦૦૦-૦૧ અને ૨૦૦૪-૦૫ ના સંબંધમાં હતી. અરજદારને આ મળ્યો હોવાનું સ્વીકારવામાં આવ્યું છે. તદુપરાંત, સેટલમેન્ટ કમિશને સંબંધિત હુકમો અંગે ખાતાની જાણકારી અંગેની હકીકતો નોંધી છે. તેથી એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારને સંબંધિત હુકમોની નકલ મળી હતી અને કોઈપણ સંજોગોમાં સેટલમેન્ટ કમિશનના દફતરનો તે ભાગ હોવાને કારણે, સમગ્ર રીતે કોમેડ ગ્રુપની

સેટલમેન્ટ અરજીઓના સંબંધમાં કેટલાક હુકમો ખાતાને મળ્યા હતા તે હકીકતને કારણે, હુકમો સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરાયેલી અને ખાતાને બજવવામાં આવેલી રિટ અરજીનો એક ભાગ હતા તે કારણે અને અહેવાલ મંગાવતો તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ નો પત્રવ્યવહાર ખાસ કરીને માત્ર કેટલાક વર્ષો માટે અરજી આગળ ધપાવવાનો ઉલ્લેખ કરે છે તે કારણે સદર બાબતની જાણકારી હોવાનું ગણવું જોઈએ. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ નો હુકમ પસાર કરવાની હકીકત કોઈપણ સંજોગોમાં યોગ્ય તકેદારી/પરિશ્રમ દ્વારા જાણી શકાઈ હોત અને ગર્ભિત જાણકારી પણ અરજદાર પર આરોપિત કરવી જોઈએ – [(૨૦૦૦) ૭ એસસીસી ૭૦૨] (ફકરો-૨૦).

પ.૬ હવે જ્યાં સુધી કેટલાક હુકમો (સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૭૧૭૭/૨૦૧૩, ૧૭૧૮૧/૨૦૧૩ અને ૧૭૧૮૫/૨૦૧૩) ના સંબંધમાં કલમ ૨૪૫ ડી (૪) હેઠળ સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમ(મો)ની કાયદેસરતા અને માન્યતા પર અરજદાર વતી કરાયેલી રજૂઆતનો સંબંધ છે, સામાવાળા-કરદાતા વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી મિહિર જોષી દ્વારા ભારપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેને રદબાતલ કરી સેટ કરવાની કોઈ ચોક્કસ પ્રાર્થનાના અભાવે, આ કોર્ટ આવી રજૂઆતો ધ્યાને લઈ શકશે નહીં અને/અથવા વિચારણા કરી શકશે નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આવા આધારો પણ માત્ર સુધારામાં જ લેવામાં આવ્યા છે.

પ.૭ સામાવાળા-કરદાતા વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી મિહિર જોષી દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ગુણદોષ પર પાણ, કલમ રજૂપ ડી (જ) હેઠળના હુકમ(મો) સામેનો પડકાર ગુણદોષ પર ટકી શકે તેમ નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કોમેડ ગ્રુપનો એક ભાગ એવા કરદાતાની જાહેરાતને સમગ્ર રીતે કોમેડ ગ્રુપ દ્વારા કરવેરા માટે ઓફર કરવામાં આવેલી વધારાની આવકના સંદર્ભમાં ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ અને આવા સંદર્ભમાં વધારાની આવકની રકમ એ જૂથ દ્વારા જાહેર કરાયેલી વધારાની આવકનો એક અંશ છે અને સેટલમેન્ટની ભાવનાથી ઓફર કરવામાં આવી છે અને પ્રિન્સિપલ કમિશનર ઓફ ઇન્કમ-ટેક્સ, સેન્ટ્રલ વિ. ઇન્કમ ટેક્સ સેટલમેન્ટ કમિશન, (૨૦૧૭) ૮૩ ટેક્સમેન.કોમ ૧૨૩ અને કમિશનર ઓફ ઇન્કમ-ટેક્સ - ૧ વિ. ઇન્કમ ટેક્સ સેટલમેન્ટ કમિશન અને અન્ય, (૨૦૧૬) ૭૫ ટેક્સમેન.કોમ ૧૦૩ ના અહેવાલ થયેલ કેસમાં આ નામદાર કોર્ટ દ્વારા ઠરાવ્યા મુજબ અરજી રદ કરવાનું વાજબી નથી. માંગવામાં આવેલી રાહતથી પર હોવા અને ન્યાયિક સમીક્ષાની ક્ષેત્રમર્યાદાથી પર હોવા અંગે ઉપર ઉલ્લેખિત અન્ય બે દલીલોનો પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવે છે. તદુપરાંત, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સેટલમેન્ટ કમિશને તા. ૨૭.૧૨.૨૦૧૨ ના સંબંધિત હુકમમાં ખાસ નોંધ્યું છે કે કરદાતા દ્વારા સ્વેચ્છાએ વધારાની આવક ઓફર કરવા સામે વિભાગીય પ્રતિનિધિ દ્વારા વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો.

ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને અને ઉપરોક્ત ચુકાદાઓ પર આધાર રાખીને, હાલની અરજીઓ રદ કરવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૬. પ્રત્યુત્તરમાં અને સામાવાળા-કરદાતા વતી ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધા પર કે કલમ ૨૪૫ ડી (જ) હેઠળના હુકમ(મો)ને પડકારતી કોઈ ચોક્કસ પ્રાર્થના ન હોવાથી, રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી ભટ્ટ દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વાસ્તવમાં, રિટ અરજીમાં પડકાર સાથે સંબંધિત ચોક્કસ આધાર ગણાવવામા આવ્યા છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જરૂરી દસ્તાવેજો/હકીકતો દફતર પર ઉપલબ્ધ છે. અરજદાર મૂળભૂત રીતે સેટલમેન્ટ કમિશનના ભાગે નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયાને પડકારે છે. આવી પરિસ્થિતિમાં, પ્રાર્થનાના અભાવે પણ, તમામ હકીકતો ઉપલબ્ધ હોવાથી અને પક્ષકારોએ તેના ગુણદોષ પર દલીલો પણ કરી હોવાથી, આ કોર્ટ સદર પડકારને ધ્યાને લઈ શકે છે. પોતાની ઉપરોક્ત રજૂઆતો અને વિનંતીના સમર્થનમાં, અરજદાર- રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. સીનિયર એડવોકેટ શ્રી ભટ્ટે ગોદરેજ સારા લી લિમિટેડ વિ. આસિસ્ટન્ટ કમિશનર (એએ) અને અન્ય, (૨૦૦૯) ૧૪ એસસીસી ૩૩૮ (ફકરા ૯, ૧૧, અને ૧૩) અને જોશી ટેકનોલોજીસ ઈન્ટરનેશનલ ઈન્ક. વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય, (૨૦૧૫) ૭

એસસીસી ૭૨૮ (ફકરા ૪૯ થી ૫૧) ના અહેવાલ થયેલ કેસમાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે.

૭. સંબંધિત પક્ષકારો વતી ઉપસ્થિત રહેલા વિ. વકીલોને વિગતવાર સાંભળવામાં આવ્યા. શરૂઆતમાં, એ નોંધવું જરૂરી છે કે હાલની અરજી કરદાતાએ સેટલમેન્ટ અરજી દાખલ/રજૂ કરી હતી તે તમામ વર્ષો માટે નહીં પરંતુ માત્ર કેટલાક વર્ષો માટે જ સેટલમેન્ટ અરજીઓ આગળ ધપાવવા અંગે સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમને પડકારતા ખાતા/રેવન્યુ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે. તેથી, પ્રથમ અને સૌથી અગત્યનો પ્રશ્ન જે ધ્યાનમાં લેવો જરૂરી છે તે એ છે કે કરદાતાએ રજૂ કરેલી અરજી તમામ વર્ષો માટે નહીં પરંતુ માત્ર કેટલાક વર્ષો માટે ધ્યાનમાં લેવાના સેટલમેન્ટ કમિશનના હુકમને પડકારવાનો ખાતાનો અધિકાર છે કે કેમ. તેથી, આ કોર્ટની વિચારણા માટે મૂકવામાં આવેલો પ્રશ્ન એ છે કે કરદાતા દ્વારા અરજી રજૂ કરવામાં આવી હતી તે તમામ વર્ષો માટે સેટલમેન્ટ અરજી પર વિચારણા ન કરવાના સેટલમેન્ટ કમિશનના નિર્ણય સામે ખાતા/રેવન્યુને "નારાજ વ્યક્તિ" / "નારાજ પક્ષકાર" કહી શકાય કે કેમ?

૭.૧ ઇન્કમ ટેક્સ એક્ટની કલમ ૨૪૫ ને ધ્યાનમાં લેતા, તે કરદાતાને અપ્રગટ આવક દર્શાવીને અને તેના પર કર ચૂકવવાની ઓફર કરીને સેટલમેન્ટ કમિશનનો સંપર્ક કરવાનો અને સેટલમેન્ટ માટે પ્રાર્થના કરવાનો ઉપાય પૂરો પાડે છે. તેથી, તે

કરદાતા છે જે કાયદાની કલમ રજપ મુજબ સેટલમેન્ટ માટે વિ. સેટલમેન્ટ કમિશનનો સંપર્ક કરે છે. તેથી, સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા અરજી રદ થવાથી અને/અથવા જેના માટે સેટલમેન્ટ અરજી રજૂ કરવામાં આવી છે તે સેટલમેન્ટ માટેની અરજી પર વિચારણા ન કરવાથી જો કોઈ નારાજ થઈ શકે તો તે વિ. સેટલમેન્ટ કમિશનનો સંપર્ક કરનાર કરદાતા છે. તેથી કરદાતા દ્વારા જે વર્ષો માટે અરજી રજૂ કરવામાં આવી છે તે વર્ષો માટે સેટલમેન્ટ અરજી રદ કરવાના અને/અથવા આગળ ન ધપાવવાના સેટલમેન્ટ કમિશનના નિર્ણયથી ખાતા/રેવન્યુને નારાજ થયેલ કહી શકાય નહીં.

કાયદાની કલમ રજપ ની યોજનાને ધ્યાનમાં લેતા પછી, કરદાતા દ્વારા રજૂ કરાયેલી સેટલમેન્ટ અરજી રદ કરવા સામે ખાતાની તરફેણમાં એવો કોઈ અધિકાર આપવામાં આવ્યો નથી. અન્યથા પછી, સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા સેટલમેન્ટ અરજી રદ કરવાના અને/અથવા અમાન્ય જાહેર કરવાના પરિણામોને ધ્યાનમાં લેતા, ખાતા/રેવન્યુને નારાજ કહી શકાય નહીં. સેટલમેન્ટ અરજી રદ કરવાથી અને/અથવા અમાન્ય જાહેર કરવાથી, પરિણામો એ આવશે કે કરદાતા સામે શરૂ કરાયેલી આકારણી કાર્યવાહી/કાર્યવાહી એવી રીતે આગળ ધપાવવી પડશે જાણે કે કરદાતાએ વિ. સેટલમેન્ટ કમિશનનો સંપર્ક કર્યો ન હોય. જો સેટલમેન્ટ અરજી મંજૂર કરવામાં આવે અને કાયદાની કલમ રજપ ડી (જ) મુજબ હુકમ પસાર કરવામાં આવે અને કરદાતા સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમ મુજબ

કર, દંડ અને વ્યાજની ચૂકવણી કરે, તો તે કિસ્સામાં, કરદાતાને કાયદાની કલમ રજપ એચ મુજબ ફોજદારી કાર્યવાહી અને દંડ વગેરેમાંથી મુક્તિનો લાભ મળી શકે છે. તેથી, સેટલમેન્ટ કમિશન સમક્ષની કાર્યવાહીનો હેતુ અને ઉદ્દેશ કરદાતાની વિનંતી પર વિવાદનો અંત લાવવાનો છે અને કરદાતા ફોજદારી કાર્યવાહી અને દંડથી બચવા સેટલમેન્ટ માટે સેટલમેન્ટ કમિશનનો સંપર્ક કરી શકે છે. બીજી બાજુ, જો સેટલમેન્ટ અરજી રદ કરવામાં આવે અને/અથવા અમાન્ય જાહેર કરવામાં આવે, તો કલમ રજપ એચ એ હેઠળ જોગવાઈ કર્યા મુજબ સેટલમેન્ટ કમિશન સમક્ષની કાર્યવાહી રદ થવાના જરૂરી પરિણામો આવશે. કાયદાની કલમ રજપ એચ એ નીચે મુજબ છે:—

'સેટલમેન્ટ કમિશન સમક્ષની કાર્યવાહીનું રદ થવું.

રજપ એચ—એ. (૧) જ્યાં—

(૧) ૧ જૂન, ૨૦૦૭ ના રોજ અથવા ત્યારબાદ કલમ રજપ સી હેઠળ કરવામાં આવેલી અરજી કલમ રજપ ડી ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ રદ કરવામાં આવી હોય, અથવા

(૨) કલમ રજપ સી હેઠળ કરવામાં આવેલી અરજી કલમ રજપ ડી ની પેટા-કલમ (૨એ) હેઠળ આગળ ધપાવવાની અથવા પેટા—

કલમ (૨ડી) હેઠળ વધુ આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી ન હોય; અથવા

(૩) કલમ ૨૪૫ સી હેઠળ કરવામાં આવેલી અરજી કલમ ૨૪૫ ડી ની પેટા-કલમ (૨સી) હેઠળ અમાન્ય જાહેર કરવામાં આવી હોય; અથવા

(૩એ) કલમ ૨૪૫સી હેઠળ કરવામાં આવેલી કોઈપણ અરજીના સંબંધમાં, કલમ ૨૪૫ ડી ની પેટા-કલમ (૪) હેઠળ સેટલમેન્ટની શરતો ન પૂરી પાડતો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હોય; અથવા

(૪) કલમ ૨૪૫ સી હેઠળ કરવામાં આવેલી કોઈપણ અન્ય અરજીના સંબંધમાં, કલમ ૨૪૫ ડી ની પેટા-કલમ (૪એ) હેઠળ નિર્દિષ્ટ સમય અથવા સમયગાળાની અંદર કલમ ૨૪૫ ડી ની પેટા-કલમ (૪) હેઠળ હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો ન હોય, નિશ્ચિત તારીખે સેટલમેન્ટ કમિશન સમક્ષની કાર્યવાહી ૨૯ થશે.

સ્પષ્ટીકરણ: - આ પેટા-કલમના હેતુઓ માટે, 'નિશ્ચિત તારીખ' એટલે--

(એ) કલમ (૧) માં ઉલ્લેખિત અરજીના સંબંધમાં, જે દિવસે અરજી રદ કરવામાં આવી હતી તે દિવસ;

(બી) કલમ (૨) માં ઉલ્લેખિત અરજીના સંબંધમાં, ૩૧ જુલાઈ, ૨૦૦૭ નો દિવસ;

(સી) કલમ (૩) માં ઉલ્લેખિત અરજીના સંબંધમાં, જે મહિનામાં અરજી અમાન્ય જાહેર કરવામાં આવી હતી તે મહિનાનો છેલ્લો દિવસ;

(સીએ) કલમ (૩એ) માં ઉલ્લેખિત અરજીના સંબંધમાં, જે દિવસે સેટલમેન્ટની શરતો પૂરી ન પાડતો કલમ ૨૪૫ડી ની પેટા-કલમ (૪) હેઠળ હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો તે દિવસ;

(ડી) કલમ (૪) માં ઉલ્લેખિત અરજીના સંબંધમાં, જે તારીખે કલમ ૨૪૫ ડી ની પેટા-કલમ (૪એ) માં નિર્દિષ્ટ સમય અથવા સમયગાળો પૂરો થાય તે તારીખ.

(૨) જ્યાં સેટલમેન્ટ કમિશન સમક્ષની કાર્યવાહી રદ થાય છે, ત્યાં આકારણી અધિકારી, અથવા પ્રસંગોપાત, અન્ય કોઈ ઈન્કમ-ટેક્સ ઓથોરિટી કે જેની સમક્ષ અરજી કરતી વખતે કાર્યવાહી પેન્ડિંગ હતી, તેઓ આ કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર કેસનો નિકાલ એવી રીતે

કરશે જાણે કલમ રજપ સી હેઠળ કોઈ અરજી કરવામાં આવી જ ન હોય.

(૩) પેટા-કલમ (૨) ના હેતુઓ માટે, આકારણી અધિકારી, અથવા પ્રસંગોપાત, અન્ય ઈન્કમ-ટેક્સ ઓથોરિટી, સેટલમેન્ટ કમિશન સમક્ષ તેની સમક્ષની કાર્યવાહી દરમિયાન કરદાતા દ્વારા રજૂ કરાયેલા તમામ સાહિત્ય અને અન્ય માહિતી અથવા સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા કરવામાં આવેલી તપાસના પરિણામો અથવા નોંધાયેલા પુરાવાઓનો ઉપયોગ કરવા માટે હકદાર રહેશે, જાણે કે આવું સાહિત્ય, માહિતી, તપાસ અને પુરાવા આકારણી અધિકારી અથવા અન્ય ઈન્કમ-ટેક્સ ઓથોરિટી સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા હોય અથવા તેમના સમક્ષની કાર્યવાહી દરમિયાન તેમના દ્વારા રાખવામાં આવ્યા હોય અથવા નોંધવામાં આવ્યા હોય.

(૪) કલમ ૧૪૯, ૧૫૩, ૧૫૩ બી, ૧૫૪, ૧૫૫, ૧૫૮ બી ઈ અને ૨૩૧ હેઠળની સમયમર્યાદાના હેતુ માટે અને પેટા-કલમ (૨) હેઠળ આકારણી અથવા પુનઃઆકારણી કરવા માટે કલમ ૨૪૩ અથવા ૨૪૪ અથવા, પ્રસંગોપાત, કલમ ૨૪૪ એ હેઠળ વ્યાજની ચૂકવણીના હેતુઓ માટે, કલમ રજપ સી હેઠળ સેટલમેન્ટ કમિશનને અરજી કર્યાની તારીખથી શરૂ થતો અને પેટા-કલમ (૧) માં ઉલ્લેખિત 'નિશ્ચિત તારીખ' પર સમાપ્ત થતો સમયગાળો બાકાત

રાખવામાં આવશે; અને જ્યાં કરદાતા પેઢી હોય, ત્યાં કલમ ૧૮૬ ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ પેઢીની નોંધણી રદ કરવા માટેની સમયમર્યાદાના હેતુઓ માટે, ઉપરોક્ત સમયગાળો, તેવી જ રીતે, બાકાત રાખવામાં આવશે."

તેથી, કલમ ૨૪૫ એય એ ની યોજના અને કાયદાની કલમ ૨૪૫ હેઠળ સેટલમેન્ટ કમિશન સમક્ષની કાર્યવાહીના હેતુ અને ઉદ્દેશને ધ્યાનમાં લેતા, અમારો એવો અભિપ્રાય છે કે સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા અરજી રદ કરવાના અને/અથવા અમાન્ય જાહેર કરવાના અને/અથવા કેટલાક વર્ષો માટેની અરજી પર વિચારણા કરવાના અને જેના માટે અરજી રજૂ કરવામાં આવી છે તે તમામ વર્ષો માટે અરજી પર વિચારણા ન કરવાના પસાર કરાયેલા હુકમ સામે, માત્ર કરદાતા/અરજદારને જ નારાજ થયેલ કહી શકાય. તેથી, કરદાતા દ્વારા અરજી રજૂ કરવામાં આવી હતી તે તમામ વર્ષો માટે સેટલમેન્ટ અરજી પર વિચારણા ન કરવાના સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમને પડકારતી રેવન્યુ વતી હાલની અરજી પર ગુણદોષ પર આગળ વિચારણા કરવી જરૂરી નથી કારણ કે અરજદાર-ખાતાને આવા હુકમથી નારાજ થયેલ કહી શકાય નહીં.

૭.૨ આથી અત્રે ઉપરોક્ત જણાવેલ કારણોસર, ખાતા વતી ખાતાની વિનંતી પરની એવી રજૂઆત પણ કે અરજીઓ સુધારા અગાઉ, એટલે કે ૧ જૂન,

૨૦૦૭ અગાઉ દાખલ કરવામાં આવી હતી, અને ૧ જૂન, ૨૦૦૭ અગાઉ કલમ ૨૪૫- ડી (૧) હેઠળ હુકમ કરવામાં આવ્યો નથી, અને તેથી, આવી અરજીઓને આગળ ધપાવવાની મંજૂરી આપેલ હોવાનું ગણાશે, તેને ધ્યાને લેવી જરૂરી નથી. અત્રે ઉપરોક્ત જણાવેલ કારણોસર, અરજી દ્વારા સેટલમેન્ટ કમિશનનો સંપર્ક કરનાર કરદાતા જ એવી ફરિયાદ કરી શકે છે કે અરજી માનિત રીતે મંજૂર થવાને ધ્યાનમાં રાખીને, તેની અરજી પર તે તમામ વર્ષો માટે વિચારણા થવી જોઈતી હતી જેના માટે અરજી રજૂ કરવામાં આવી હતી.

૮. સેટલમેન્ટ કમિશને માત્ર કેટલાક વર્ષો માટે જ સેટલમેન્ટ અરજી આગળ ધપાવવાનો નિર્ણય કર્યો હતો તેવો તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ નો હુકમ ખાતાને મળ્યો હતો કે નહીં તે અંગે રેવન્યુ વતી ઉપસ્થિત વિ. વકીલ દ્વારા અનેક રજૂઆતો કરવામાં આવી છે. દફતર પરની સામગ્રીને ધ્યાનમાં લેતા, એમ કહી શકાય કે ઉપરોક્ત બાબતે તથ્યોના વિવાદાસ્પદ પ્રશ્નો છે. જો કે, ત્યારબાદના પત્રવ્યવહારને ધ્યાનમાં લેતા જે મળ્યો હતો કે જેમાં ખાસ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો અને જે વર્ષો માટે તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ નો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો તે પૈકી માત્ર કેટલાક વર્ષો માટે જ અહેવાલ મંગાવવામાં આવ્યો હતો, તેથી એમ કહી શકાય કે ખાતાને તેની જાણકારી હતી. ત્યારબાદ, સેટલમેન્ટ કમિશને તા. ૦૪.૧૨.૨૦૦૭ નો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો તે પૈકીના કેટલાક વર્ષોના સંબંધમાં કાયદાની

કલમ ૨૪૫ ડી (૪) હેઠળ આખરી હુકમ પસાર કર્યો છે. ત્યાર પછી જ ખાતું જાગ્યું અને સુધારા અરજી રજૂ કરી જેને સેટલમેન્ટ કમિશને યોગ્ય રીતે રદ કરી છે.

૯. હવે જ્યાં સુધી સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૧૭૭/૨૦૧૩, ૧૭૧૮૧/૨૦૧૩ અને ૧૭૧૮૫/૨૦૧૩ ના કિસ્સામાં વિ. સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા પસાર કરાયેલા આક્ષેપિત હુકમને ગુણદોષ પર પડકારવાનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી શરૂઆતમાં એ નોંધવું જરૂરી છે કે સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમને ગુણદોષ પર પડકારવામાં આવ્યો છે તે સુધારા દ્વારા છે અને જ્યારે અરજી મૂળ રૂપે દાખલ કરવામાં આવી હતી, ત્યારે આવી કોઈ વિગતો જણાવવામાં આવી ન હતી. ત્યારબાદ પણ, ગુણદોષ પર સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમને રદબાતલ કરી સેટ કરવાની કોઈ ચોક્કસ પ્રાર્થના નથી.

૯.૧ અન્યથા પણ, ગુણદોષ પર પણ, જ્યાં સુધી સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૭૧૭૭/૨૦૧૩, ૧૭૧૮૧/૨૦૧૩ અને ૧૭૧૮૫/૨૦૧૩ ના કરદાતાઓના સંબંધમાં આક્ષેપિત સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી એમ કહી શકાય નહીં કે તે કોઈ પ્રક્રિયાત્મક ભૂલથી પીડાય છે અને/અથવા કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન થયું છે. તેથી, ચુકાદાઓની શ્રેણીમાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ તેમજ આ કોર્ટ દ્વારા જાહેર કરાયા મુજબ

ન્યાયિક સમીક્ષાની મર્યાદિત ક્ષેત્રમર્યાદાને ધ્યાનમાં લેતાં, સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમમાં હસ્તક્ષેપ કરવો જરૂરી નથી. ચુકાદાઓની શ્રેણીમાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ અને આ કોર્ટે અવલોકન કર્યા મુજબ, કોર્ટે આકારણી અધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમ સામેની અપીલ તરીકે સેટલમેન્ટ કમિશન દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમની કાયદેસરતા અને માન્યતા પર વિચારણા કરવી જરૂરી નથી.

૧૦. ઉપરોક્ત બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપરોક્ત જણાવેલ કારણોસર, આ તમામ અરજીઓ રદ કરવાને પાત્ર છે અને તે મુજબ રદ કરવામાં આવે છે. રૂલ ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવે છે.

(એમ. આર. શાહ, ન્યાયમૂર્તિશ્રી)

(એ. વાય. કોગજે, ન્યાયમૂર્તિશ્રી)

સુનીલ

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.